

Svatý Dominik Savio

narozen 2. dubna 1842 - úmrtí 9. března 1857.

Jeho svátek slavíme 6. května

Zájem o Dominika Savia a o jeho metodu jak se stát svatým v posledních poklesl. Někteří se domnívali, že je to „med a mléko“, příliš sladký pro dnešní mládež. Dominik Savio, v piemonštině mu říkali „Minòt“, se narodil 2. dubna 1842 v San Giovanni, osada Riva u Chieri, je to na hranici kraje a diecéze Turín. Dominik byl druhý z deseti dětí Karla a Brigity Savio.



Otec byl kovář a maminka byla krejčová. Malý Dominik byl ihned v den narození pokřtěn v kostele Panny Marie Nanebevzaté v Riva di Chieri. Na konci roku 1843 se rodina stěhuje do Murialdo - osada Castelnuovo d'Asti, dnes Castelnuovo Don Bosco. Je to asi jeden kilometr od domečku, ve kterém bydlel Jan Bosko. Tady, v roce 1848 Dominik začal chodit do školy a ve farním kostele svatého Ondřeje 8. dubna 1849, přistoupí k Prvnímu Svatému Příjímání. Spolu s ním přistoupil i jeho pozdější přítel, salesián a nakonec kardinál Giovanni Cagliero.

Velká kamna

Setkání dona Boska s Dominikem Saviem zavinila (kromě Boží Prozřetelnosti) veliká kamna. Tato veliká venkovská kamna hltala dřevo a na oplátku šířila příjemné teplo, aby se děti mohli učit. Don Josef Cugliero byl učitelem na základní škole v Mondonio. Dominik do Morialda přišel s rodinou v zimě v únoru roku 1853. Hned se zapsal do školy, aby dokončil základní školní docházku. Na začátku zimy v školním roce 1853 - 1854 měl Don Cugliero ve škole třicet školáků. Když by bylo zima tak ve škole nešlo studovat. Žáci měli za povinnost spolu s knihami přinést taky kus dřeva. Když ho vložili do kamen, tak měli až do poledne teplo.

Také Dominik nosil každé ráno spolu s knihami a sešity, i našťipané dříví. Kamna přijímala, co žáci přinášeli, a třída byla příjemně vyhřátá. Jedno únorové ráno roku 1854 hustě sněžilo. Dva žáci, velcí a nevychovaní, přišli bez dřeva. Don Cugliero tam ještě nebyl a jeden z žáků se zeptal: „A proč vy nemáte dřevo?“ Jeden z těch dvou něco zamumlal a oba odešli. Z napadaného sněhu si udělali dvě velké koule a přinesli je do třídy. Ostatním řekli: „Podívejte se, tohle je naše dřevo.“ Otevřeli dvířka kamen a hodili tam sněh. Zlomyslně se smáli, zatímco se všichni mlčky dívali. Jenom čtyři hloupí žáci, ti se najdou ve všech třídách, se s nimi začali smát, jako by to byl největší žert na světě. Kamna začala kouřit a nakonec oheň pohasl. Když přišel Don Cugliero, kamna byla úplně vyhaslá.

Don Cugliero byl přísný učitel, trestal žáky rákoskou přes ruce nebo je nechával klečat a pak je vyhodil ze školy. Tak se dělalo ve všech školách. Když viděl, co se stalo, nazlobilo ho to, a proto se rázně zeptal: „Kdo to udělal?“ Nikdo se nehlásil, protože oba viníci by namlátili tomu, kdo by promluvil. Na opakovanou otázku se dva viníci postavili, předem se domluvili, a ukázali na Dominika. „Udělal to on.“ Dominik se udiveně postavil a díval se kolem sebe, jako by říkal: „Řekněte, že to není pravda.“ Nikdo však nezvedl oči od knihy. Ve třídě byli zbabělí.

Don Cugliero řekl Dominikovi: „Tak to jsi byl ty, který vypadáš jako svatý. Toto bych od tebe nečekal. Máš štěstí, že je to poprvé, co jsi něco takového udělal, jinak bych tě vyhodil ze školy. Teď si vezmi knihu a jdi si kleknout doprostřed třídy, blízko kamen, abys pocítil, jaké to je u vyhaslých kamen.“

Dominik si klekl, kam mu ukázal učitel. Hodina skončila dřív, než obvyklé, protože ve škole byla zima. Karel Savio, který byl v roce 1912, členem rady místního zastupitelstva to přísahou dosvědčuje: „Byl jsem u toho, když ho učitel za trest poslal klečat doprostřed třídy.“ (SP 313).

Když však žáci vycházeli ze školy, v jednom ze žáků se ozvalo svědomí, šel k Donu Cuglierovi a řekl mu: Podívejte se, Dominik to nebyl. Byli to tamti dva. Don Cugliero spadl z oblaků. Hlasitě zavolal Dominika, který právě odcházel ze školy tak se Dominika zeptal: „Proč jsi mlčel? Dopustil jsem se nespravedlnosti před celou třídou, stačilo, abys řekl: Já jsem to nebyl.“ „I náš Pán byl nespravedlivě pomlouvaný. Nikdy se nebránil. Dona Cugliera tato slova zasáhla a sám pro sebe si řekl: „To je opravdu dobrý chlapec. Dám ho Donu Boskovi a to bude velký dárek.“ Několik měsíců na to vzal povoz a jel do Turína, kde bydlel jeho spolužák ze semináře don Bosko. Našel ho na dvoře, kde byly stovky chlapců. Když ho don Bosko uviděl, šel k němu s otevřenou náručí: „Drahý starý kamaráde Cugliero, čemu vděčím za tvou návštěvu?“

Určitě tě pobyt tam, kde lišky dávají dobrou noc, unavil, přijď pracovat mezi mládež. Byl by z tebe dobrý učitel. Chlapců máš určitě víc než já, usmál se Don Cugliero, když viděl, že kluci jsou neustále v pohybu. „Ale já mám však kluka, který je za všechny dohromady. Přišel jsem, abych ho daroval tvé oratoři. Jmenuje se Dominik Savio a říkají mu „Minot“. Když ho správně povedeš, bude z něho prvotřídní kněz Páně.“ „Vždycky jsi přeháněl,“ žertoval Don Bosko. „I mezi těmi, kteří lítají, jako čerti, se najdou andělé. Když o mnoho let poději, po smrti Dominika, poprosí Don Bosko svého spolužáka o vzpomínku na něho tak napíše toto:

„Morialdo, 5. května 1857 - Drahý Done Bosko

Chceš po mne svědectví o zemřelém Dominiku Saviovi, který bydlel blízko mě, chodil u nás do školy a chodil k nám i do našeho malého venkovského kostela zasvěceného svatému Petrovi. Velmi rád ti posloužím. V prvních dnech, kdy jsem byl v Morialdo, jsem často vídal malého, asi pětiletého chlapce, jak přicházel s matkou a modlil se v před-síni kostela. Na svůj věk byl až nezvykle usebraný. Když jsem někam šel nebo se vracel a potkal jsem je, uctivě mě zdravil, až mě ta úcta udivovala. Toužil jsem se dozvědět, kdo to je, a lidé mi řekli, že je to syn kováře Savia a říkají mu Minot. Následující rok začal chodit do školy a jevil se jako velmi učenlivý a pilný. Byl dostatečně chápavý a během krátké doby udělal velký pokrok. Jeho zbožnost postupně rostla, brzy se naučil ministrovat při mši a mohu říct, že chodil na mši každý den. Měl rád náboženské obřady a prozpěvoval si hymny a chvály se svým kamarádem ze školy nebo se svým otcem doma nebo během večerů ve stáji (sedláci tam trávili zimní večery).

Ke zpovědi chodíval několikrát za rok a sotva byl schopen rozlišovat chléb nebeský od pozemského, byl připuštěn ke svatému přijímání. Přijímal vždycky velmi zbožně, což bylo na jeho věk nezvyklé. Nezdá se, že by měl nějaké spory se svými spolužáky ve škole, ani že by se dal strhnout jejich příkladem a účastnil se nějakých bezuzdných, nebezpečných nebo neslušných her. Nechodil na ovoce druhých, jak to obvykle bývá, ani nepůsobil druhým škodu, neutahoval si ze starších lidí. Když jsem ho potkával, říkal jsem si: To je syn, který dává velkou naději.... Tvůj drahý a uctivý přítel Don Zucca.“

Ano naději, všichni do tohoto chlapec dávali, nikdy nezklamal. Konkrétní zkušenost Dona Boska.

Chlapec, ke kterému mluví Bůh

„Pojďte rychle se mnou!“ Je prosinec roku 1856. Vzduch je velmi studený, protože se již setmělo. Don Bosko ve své kanceláři odpovídá na dopisy, které mu přišly během dne od dobrodinců, od lidí, kteří prosí o modlitbu, od chlapců, kteří se stali jeho přáteli v oratoři a chtějí s ním být dále v kontaktu.

Někdo klepe na dveře. „Dále. Kdo je to?“ „To jsem já,“ říká Dominik Savio a rychle vchází do místnosti. Je vážný a zamyšlený. „Pojďte rychle se mnou, je třeba udělat důležitou věc.“ „Teď v noci? Kam mě chceš vést?“ „Done Bosko, dělejte rychle.“ Don Bosko váhá, ale když se dívá na Dominika, vidí, že jeho obličej, obvykle tak radostný, je velice vážný. Také jeho slova jsou rozhodná, zní jako příkaz. Don Bosko (už několikrát tyto výzvy zažil) vstává od psaní, bere klobouk a následuje ho. Dominik rychle sestupuje po schodech.

Don Bosko to dále popisuje takto: „Následuji ho. Vychází z domu, jde po jedné ulici, pak po druhé a ještě po další, nezastavuje se, nepromluví ani slovo. Nakonec jdeme ještě po další ulici, doprovázím ho od brány k bráně, dokud se nezastaví. Vystupuje po schodech do třetího patra a silně zvoní na zvonek. Je to místo, kam máme přijít. Když se otevrou dveře, jde ihned dovnitř. Uvnitř se objeví rozčuchaná žena. Jakmile vidí dona Boska, zvedá ruce k nebi: „Vás posílá samotný Pán! Rychle, rychle, nemáme moc času, můj nešťastný manžel před mnoha lety opustil víru a dal se zapsat do protikřesťanské sekty. Nyní umírá a naléhavě prosí, aby se mohl vyzpovídat, protože má strach objevit se před Božím soudem.“

Don Bosko jde k lůžku nemocného a nachází tam ubohého člověka, který je vydešený a ze zoufalství křičí. Vyzpovídá ho a udělí mu Božím jménem rozřešení. Několik hodin po tom ten člověk zemřel.“ Následující den je don Bosko dojat tím, co se stalo. Jak jen mohl tento čtrnáctiletý chlapec vědět o tom nemocném a o jeho naléhavé potřebě smířit se s Bohem? Když není nikdo v doslechu, jde k Dominikovi. „Kdo ti včera večer řekl o tom ubohém člověku?“ Tehdy se stalo něco, co don Bosko nečekal. Dominik se na něho smutně podíval a pak se rozplakal. Don Bosko říká: „Neodvážil jsem se mu položit další otázky.“ Don Bosko však chápe, že v jeho oratoři je chlapec, ke kterému mluví Bůh.

Dominikova sestra Tereza dosvědčuje pod přísahou: „Když mi don Bosko vyprávěl tuto událost, dodával, že nikdy nepochopil, jak ho Dominik dokázal vést v tmavé noci ulicemi Turína, které určitě neznal, a uzavíral to slovy: „Je vidět, že Savio byl svatý chlapec a znal mnoho věcí.“

Tajemná slova

V létě roku 1854 zasáhla Turín zuřivá epidemie cholery. Zemřelo 1248 lidí. Epidemie skončila s podzimním deštěm. Ke konci října úřady dovolily „volný pohyb“ lidem, kteří chtěli přijít do Turína z venkova. Dominik a jeho otec pak mohli odjet z Modonia a přijet do Turína dostavníkem (tak lidé nazývali veřejný dopravní prostředek tažený koňmi). Přijeli 29. října. V hlavním městě Piemontu byl velký rámus, jezdilo tam mnoho vozů, všude byly barevné obchody, trh na Porta Palazzo byl také velmi hlučný. Aby se dostali do oratoře, museli projít čtvrtí Borgo Dora (čtvrť, která byla otrávená, špinavá a nejvíce zasažená cholerou).

Vstoupili na dvůr, kde si hrály stovky kluků, a po schodech vyšli do místnosti, která sloužila donu Boskovi jako kancelář. Dominik si hned všiml velkého nápisu, který byl pověšený na zdi. Bylo to pět tajemných slov: Da mihi animas, coetera tolle. Když jeho otec odešel, přemohl první váhání a zeptal se dona Boska, co ta slova znamenají. Don Bosko se usmál a pomohl mu s prvním překladem z latiny. „Dej mi duše a ostatní si vezmi.“ Byla to slova, kterými se don Bosko řídil, vzal si je jako motto, když se stal knězem. Když to Dominik pochopil – vypráví Don Bosko – na okamžik se zamyslel. Pak řekl: „Pochopil jsem to. Zde se nehledají peníze. Tady se hledají duše pro Pána. Doufám, že i moje duše bude pro Pána.“

Lístek pro Pannu Marii

Když přišel Dominik do oratoře, bylo donu Boskovi 39 let. Don Bosko byl na vrcholu svých sil a myslel na svůj největší projekt: založení Salesiánské Kongregace. Členy jeho Kongregace měli být mladí lidé schopní zasvětit se Bohu pro chudou a popuštěnou mládež. Když 29. října roku 1854, Dominik přichází do oratoře na Valdoko, tak se tam našel Josefa Buzetti, Michala Rua, Jana Cagliero – taky z Castelnuovo, Jana Francesia a o rok později tam potkává také s Jana Bonetti a Františka Cerutti. Byli to mladí lidé, které don Bosko tiše připravoval, aby se stali prvními salesiány, chlapců, kteří tam bydleli, byla asi stovka. Mezi nimi viděl Dominik malé chlapce, kterým druzí s úsměvem nazývali „nižší třída“. Byli to sirotci, kterým rodiče zemřeli během epidemie cholery. Tyto po choleře, děti, které zůstaly samy a neměly na světě nikoho.

Don Bosko je přijal do svého domu s tak velkou láskou, jaké byl schopný. V neděli (a ve všedních dnech odpoledne) zažívaly louky v okolí oratoře invazi stovek chlapců všeho druhu. Přicházeli si hrát, něčemu se naučit, být s Donem Boskem, byli připraveni zhltout „pagnottu“ (naše větší houska) na svačinu a třeba i utéct, když nastala hodina, kdy se šlo do kostela. Dominik se velice brzy stal přítelem špinavých a špatně vychovaných chlapců. Jan Bonetti vzpomíná:

„V kostele oratoře měl katechismus pro nejmenší a všichni ho velmi rádi poslouchali.“ Svátek Panny Marie Neposkvrněné (8. prosince 1854) byl dnem velkého nadšení. Papež Pius IX. prohlásil v Římě jako pravdu víry, že se Panna Maria narodila bez poskvrny dědičného hříchu (Neposkvrněné Početí). Odpoledne toho dne šel Dominik do kostela, poklekl před oltářem Panny Marie a zasvětil se jí těmito slovy, která napsal na lístek: „Maria, daruji ti své srdce, učíš ho navždycky svým. Ježíši a Maria, buďte vždycky moji přátelé. Pro lásku Boží vás prosím, dejte, abych raději zemřel, než aby se mi stalo to neštěstí, že bych se dopustil hříchu.“

Lokaj oblečený do červeného

Zima v roce 1854-55 byla velice studená. V poslaneckém sále a v senátu (který se spojoval s palácem Madamma) byl představen zákon, který nařizoval uzavření 334 řeholních domů a vystěhování 5456 řeholníků, řeholnic a kněží. Byli pro stát považováni za „zbytečné lidi“. Katolíci ostře protestovali, ale po tvrdé rozpravě byl zákon schválen. K tomu, aby vstoupil v platnost, chyběla jediná věc - podpis krále Viktora Emanuela II. Don Bosko měl během této zimy v noci dvakrát sen, který ho hluboce zneklidnil. Viděl, jak na dvůr oratoře vjel na koni jeden lokaj oblečený do červeného a křičel: „Oznam velké pohřby na královském dvoře.“

Don Bosko poprvé velmi dojatě vyprávěl sen starším chlapcům, ke kterým měl důvěru. Michal Rua vzpomíná, že během vyprávění měl na ruku roztrhané staré rukavice a mačkal v ruku několik dopisů. Když se mu to zdálo podruhé, napsal králi dopis. Vyprávěl mu sen a zapřísahal ho, aby se vyhnul výhrůžným trestům a zákon odmítl. Viktor Emanuel II. mu neodpověděl a „velké pohřby“ začaly. 12. ledna 1855 umírá králova matka Marie Tereza, bylo jí 54 let. 20. ledna umírá jeho manželka, královna Marie Adelaida, bylo jí 33 let. 10. února umírá králův bratr Ferdinand, bylo mu 33 let. Markýza Constanza z Azelio píše synovi: „Osud, který tíží královskou rodinu, zahaluje celé město smutkem a hrůzou.“ (Přes tyto velké smutky se král rozhodl zákon schválit a podepsal ho 29. května.)

Dominik chodí každé ráno spolu se skupinkou přátel k profesoru Bonzaninovi do školy ve městě. Škola je jen sto metrů od paláce Madamma, kde se diskutuje o „zlořečeném zákonu“ (tak ho nazývá Cavour), a v královském paláci umírají královny. Studenti oratoře se choulí v zimmnicích, aby jim nebyla zima. Slyšeli vyzvánět zvony, viděli vojáky, kteří uklízeli sníh a připravovali „velký pohřeb“. Dominik si pomyslel, že smrt nevchází jen do chudých domků v jeho vesnici, ale i do královských paláců. Jen Bůh je pánem života a smrti.

Recept, jak se stát svatým.

Don Bosko 24. června má svátek, ten slaví celá Oratoř. Každý se snažil projevit donu Boskovi svou lásku a don Bosko to velkodušně opětoval. Večer 23. června 1855 řekl s úsměvem všem chlapcům: „Zítřka mi chcete připravit slavnost a já vám za to děkuji. Chtěl bych vám dát dárek, darovat vám to, co si nejvíc přejete. Proto ať si každý vezme lístek a napíše na něho dárek, který si přeje. Nejsm bohatý, ale pokud ode mne nebudete žádat královský palác, udělám všechno, abych vám vyhověl.“

Při čtení lístků našel vážná i podivná přání. Jeden malý chlapec ho žádal o sto kilo tureckého medu, aby mu vydržel na celý rok. Jiný chlapec, který přišel krátce předtím, prosil o čepici místo té, kterou měl rád a kterou nechal doma. Jan Roda (přítel Dominika Savia) prosil o trubku, jakou mají bersaliéri (horští myslivci v italské armádě), protože se chtěl stát členem kapely. Na lístku Dominika Savia bylo pět slov: „Pomozte mi stát se svatým“. Don Bosko vzal prosby vážně, zvláště Dominikovu prosbu. Zavola ho a řekl mu: „Když tvoje maminka peče dort, používá recept, kde je psáno, kolik čeho je třeba dát: kolik cukru, mouky, vajec, kvasu... Abychom se stali svatými, je také třeba znát recept, a to je dárek, který ti chci darovat. Obsahuje tři prvky, které je třeba smíchat.“

První: Veselost. Pánu se nelíbí nic, co tě zneklidňuje a bere ti pokoj. Odstraň to.

Druhý: Tvoje povinnosti při studiu a v modlitbě. Buď pozorný ve škole, snaž se studovat, modli se, když jsi k tomu vyzván.

Třetí: Konej dobro pro druhé. Pomoz svým spolužákům, když něco potřebují, i když tě to něco stojí, nějakou námahu, obtíže.

To je celý recept na svatost. Dominik se nad tím zamyslel. Zdálo se mu, že první dvě věci má. V konání dobra pro druhé mohl pracovat víc. Přemýšlel a objevil to. Od té doby se o to snažil.

Pokrývky a roztrhaný časopis

Ráno nebyla ve světnici maminka, aby ustlala lůžko. Každý si to musel udělat sám. Pro malé chlapce to byla nemožná věc. Potili se a natahovali prostěradlo napravo i nalevo. Tahali, urovnávali, tlačili, ale vždycky bylo něco mimo své místo. Starší se na ně dívali a smáli se. Dominik se nesmál. Přišel k jednomu z nich a zeptal se: „Chceš, abych ti pomohl?“ Ve dvou už se to nezdálo tak tragické. Prostěradlo se vyrovnalo a příkrývka už nebyla napříč. Bylo pěkné lehnout si večer na lůžko místo do „doupěte“.

Ve třídách nebylo v té době žáků dvacet pět, ale sedmdesát. Pro plaché bylo daleko lehčí se ztratit, nedávat při hodinách pozor. Učitel opakoval, ale nemohl opakovat desetkrát, zatímco se žáci vrtěli a hučeli. Často končil slovy: „Vy dva se to potom naučíte s Dominikem.“ Dominik jim řekl: „Pokud vám mohu s něčím pomoci, počítejte se mnou.“

Dominik si všiml, že k tomu, abychom mohli konat dobro, je třeba překazit zlo, a to bylo méně sympatické a nebezpečné. Jeden chlapec přinesl do oratoře časopis, ve kterém byly obrázky, na které by se v přítomnosti své matky nedíval. Kluci se po skupinkách shromažďovali, prohlíželi si ho a smáli se u toho. Dominik také k nim a přišel, když viděl časopis, naplnilo ho to smutkem. Rychle ho sebral majiteli a roztrhal ho. Chlapec začal protestovat, ale protestoval také Dominik, a to velmi hlasitě:

„Výborně, don Bosko tě živí ve svém domě a ty mu sem nosíš takové věci. Časopis, který uráží Pána, sem do oratoře nesmí.“

Formanovy litanie

V květnu roku 1855 se Turín mimořádně hemžil lidmi. První ministr Cavour rozhodl, že Piemot pošle po boku Francouzů a Angličanů „vojenskou jednotku“ proti Rusku. Na náměstí Castello se shromažďovaly jednotky, které měly odejít na Krym, a pochodovaly ulicí Dora Grossa. Také chlapci z oratoře se chodili dívat na přehlídku. I Do-

minik viděl, jak pochodují kanonýři s prýtkem. Všichni jim tleskali. Viděl také, jak jedou po městské dlažbě kola kanónů a vedle nich jdou kanonýři v polních uniformách. Viděl však i jiné věci. Provoz od ulice Dora Grossa musel být odveden do úzkých bočních uliček. Jeden kůň, který táhl velký vůz naložený mnoha bedničkami s jablky, uklouzl na dlažbě a náklad se převrátil. Červená jablka se kutálela mezi nohama kolemjdoucích. Rozčilený forman klel a druhou stranou biče tloukl koně. Kůň se vzpínal, bedničky se zase daly na své místo, ale forman dál pokračoval ve svých litaniích. Dominik, který šel kolem, se k němu přiblížil a zeptal se: „Promiňte prosím, mohl byste mi říct, kde je tady oratoř dona Boska?“ Před nevinnou Dominikovou tváří forman přestal klít a odpověděl: „Neznám žádnou oratoř.“ Dominik mu s tlukoucím srdcem řekl: „Mohl byste pro mě ještě něco udělat?“ „Jistě, chceš dvě jablka?“ „Ne. Chtěl bych, abyste tak neklel, když jste rozčilený.“ Dotyčný se na něho překvapeně díval a pak se začal smát. „Výborně. Máš pravdu. Když se rozčílím, jsem větší zvíře než můj kůň. Musím se kousnout do jazyka.“

Dvacet kroků a kameny

Jednou se dva Dominikovi spolužáci častovali velmi nelichotivými tituly a pak jeden zvolal: „Vyzývám tě na souboj!“ V těch dobách byl souboj smutným zvykem mezi vojáky. Velká urážka byla „smyta“ šavlí nebo pistolí na dvacet kroků. Chlapci byli fascinováni násilím a napodobovali souboj „kameny“. Tak tomu bylo i tentokrát. Na louce blízko školy odměřili dva přátelé dvacet kroků, nakreslili dva kruhy a umístili do každého kruhu pět kamenů. Účastníci se připravovali na souboj. Dominik se vracel do oratoře, uviděl hrstku diváků a hlavní činitele. Jednalo se o velmi nebezpečnou věc: dobře mířený kámen mohl zranit hlavu. Oratoř byla daleko. Nevěděl, co má dělat. Oba byli jeho přátelé, jak to však udělat, aby přestali s tak hloupou a nebezpečnou hrou?

Přistoupil k nim a sundal z krku malý křížek. „Podívejte se na tento křížek,“ řekl rozhodně. „Nyní opakujte tato slova: Když Ježíš umíral, odpustil těm, kteří ho křížovali. Já naopak nechci odpustit, chci vykonat hroznou pomstu.“ Oba kluci byli dobří, a tak neřekli ani slovo. Dominik smutně pokračoval: „Proč chcete udělat toto zlo? Proč chcete udělat to, co se Pánu ani vašim rodičům nelíbí? Ježíš svým vrahům odpustil a vy nejste schopni odpustit si urážku, facce, která padla v rozčilení.“ Souboj se nekonal. Jeden z chlapců na to v dospělosti vzpomínal: „Cítil jsem se velmi zahanbený. Dominik byl náš milý přítel a tohle naše dobrodružství bylo velice smutné.“ Při procesu blahorečení pět svědků pod přísahou dosvědčovalo, že se zúčastnili této dramatické scény.

Hlavní Dominikovo dílo

Dominik se stal velkým přítelem Michala Ruy, Jana Cagliero a Josefa Bongiovanni, i když byli o pět, sedm i více let starší než on. Také další jeho přátelé byli výborní chlapci: Durando, Cerutti, Gavio, Masaglia. Na počátku roku 1856 bylo v oratoři ubytováno 153 chlapců. Z toho bylo 63 studentů a 90 pracujících. Na jaře toho roku dostal Dominik nápad. Proč nevytvořit spolu s horlivějšími chlapci „tajnou společnost“, aby se stali jednotnou skupinou apoštolů uprostřed všech ostatních? Mluvil o tom s několika chlapci. Myšlenka se jim zalíbila. Rozhodl se tuto skupinu pojmenovat „Družina Neposkvrněné“.

Don Bosko to schválil, ale poradil jim, aby věci neurychlovali, nejdřív napsali malá pravidla a pak o nich mluvili. Zkusili to tedy. Na prvním setkání se dohodli, koho pozvou - málo lidí, ty, kteří umějí mlčet. Členové se snažili stát se lepšími s pomocí Panny Marie a Ježíše v Eucharistii. Chtěli donu Boskovi pomoci stát se s rozvahou a jemností malými apoštoly mezi svými spolužáky. Chtěli kolem sebe šířit radost a pokoj. Družina zahájila svou činnost 8. června před oltářem Panny Marie v kostele svatého Františka Saleského. Každý slíbil, že bude věrný svým závazkům. Don Bosko vzpomíná, že když začala fungovat Družina Neposkvrněné, život v oratoři se výrazně zlepšil. Jejich hlavní činnost byla v „péči o klienty“. Nedisciplinovaní chlapci, kteří neměli daleko k facce a nadávkám, byli svěřováni jednotlivým členům, kteří se stali jejich „strážnými anděly“.

V těch dobách, kdy byl don Bosko sám na takové množství chlapců, vykonalo sdružení mlčky mnoho dobra. Nedovolilo, aby se rozšířily nepořádek a násilí. Druhá kategorie „klientů“, které Družina adoptovala, byli nově příchozí. Pomáhali jim strávit radostně první dny, kdy nikoho neznali, neuměli si hrát, mluvili jen nářečím svého kraje a prožívali nostalgii po domově. S „Družinou Neposkvrněné“ uskutečnil Dominik své hlavní dílo. Zůstávalo mu jen 9 měsíců, ale jeho Družina vydržela víc než sto let. Ve všech salesiánských dílech se tato „Družina“ stala sdružením angažovaných kluků a místem, kde se rodila salesiánská povolání.

Voda v naběračce zedníků

Dominikovo zdraví (jak se toho don Bosko od začátku bál) se rychle zhoršovalo. Don Bosko ho poslal domů poprvé v červnu roku 1856 a dovolil mu vrátit se v srpnu, aby udělal zkoušky ve škole. Dominik začal znovu školní rok

v říjnu roku 1856. Velmi brzo se u něho objevila úporná horečka a vyčerpanost, kvůli kterým musel trávit dny na lůžku v místnosti určené pro nemocné. Don Bosko za ním často přicházel a jednou se ho zeptal: Existuje něco, co by ti teď udělalo radost? Dominik, vyprahlý horečkou, se díval na zedníky, kteří pracovali na protější střeše, a odpovéděl: Rád bych se napil vody z naběračky, kterou mají zedníci. Don Bosko se nezačal smát, jako by to bylo něco podivného. Sešel dolů a vystoupil na střechu, aby nabral u zedníků trochu vody, vrátil se na marodku a podal Dominikovi kapající naběračku.

V únoru roku 1857 začal Dominika trápit kašel a Don Bosko se rozhodl znovu ho poslat domů, do rodiny. Dominikovi to vysvětloval takto: Doma budeš blízko ohniště, vedle maminky, a kašel snad pomine. Také ta ošklivá horečka musí zmizet. Dominik upřel na Dona Boska své veliké oči a sklonil hlavu a řekl: Jdu pryč a už se nevrátím. Je to naposledy, done Bosko, co spolu mluvíme. Řekněte mi, co mohu dělat pro našeho Pána? Nabídní mu svou bolest. A co dalšího? Nabídní mu také svůj život.

Don Bosko mluvil vážně, věděl, že tato nabídka bude přijata. Dominik se rozloučil s přáteli z Družiny. Pak přišel tatínek a vydali se spolu na cestu směrem k Porta Palazzo, odkud odjížděl dostavník do Mondonia. Na rohu ulice ještě jednou zamával oratoři a svým přátelům. Don Bosko se s velkou bolestí v srdci dlouho díval za odcházejícím chlapcem. Byl to jeho nejlepší chovanec, nejlepší jakého kdy měl, malý svatý, kterého Panna Maria darovala Oratoři.

Zprávy o Dominiku Saviovi

První „Život Dominika Savia“ byl napsán donem Boskem bezprostředně po jeho smrti. Aby měl hodně jistých zpráv, poprosil don Bosko všechny jeho přátele, aby na něho napsali své vzpomínky. Stejnou prosbu měl i na kněze, kteří s ním přišli do styku ve škole v Morialdu, Castelnovu d' Asti a v Mondoniu. Na první straně „Života Dominika Savia“ napsal tato slova: „Vícekrát jste mě prosili, moji drazí mladí, abych vám napsal něco o vašem spolužákovi Dominiku Saviovi, a tak jsem udělal, co jsem mohl... Snažil jsem se vyprávět, co jste viděli vy i já a co jste o něm napsali a odevzdali mně.“ K písemným zprávám od dona Boska se pak přidala i svědectví pod přísahou v procesu blahorečení v diecézi (1912) a v Římě (1915) od těch, kteří Dominika znali. Tato svědectví jsou shromážděná ve dvou svazcích pro jeho kanonizaci s názvem „Sommario del Processo“ (značka SP).

Rodná sestra Dominika Tereza na něho vzpomíná takto: „*Vzpomínám si, že můj bratr se narodil v Riva di Chieri 2. dubna 1842. To vím z rodiny... Celkem nás bylo deset dětí, Dominik byl nejstarší a já jsem byla nejmladší... Můj otec byl kovářem a měl vlastní dílnu a matka, kromě toho, že se starala o rodinu, byla krejčovou. Jak jsem je poznala, byli to výborní křesťané. Žádný večer jsme nešli spát bez modlitby růžence a ani jednou jsme nesedli ke stolu, aniž bychom prosili Pána o požehnání.*“ (S P 43). Prvním Dominikovým učitelem byl don Zucca, kaplan v Morialdu.

Nejbližší přítel a spolužák Dominika Jan Roda, který se dožil 91 let, vzpomíná takto:

V roce 1933, když byl Dominik prohlášen za „ctihodného“, a Janu Rodovi bylo 91 let, ale byl čiperný a měl jasnou mysl, tak podal toto svědectví, které zapsal salesián Marek Bongiovanni.

„Byl jsem v uličce u Porta Palazzo. Bylo nás tam několik a hledali jsme práci, protože ve 12-13 letech bylo už třeba vydělávat na chléb. Moji rodiče zemřeli na cholera hned po mém narození v roce 1842. V této uličce jsem potkal Dona Boska. Co tu děláš? Čekám na někoho, kdo mi dá práci. Don Bosko se trochu zamyslel, potom se na mě upřeně podíval a řekl: Nechtěl bys přijít ke mně? Co tam budu dělat? Mohl by ses vyučit nějakému řemeslu. To by se mi líbilo. Tak přijď, není to daleko.

Vzpomínám si, že tehdy už byla dost zima, bylo to v polovině listopadu v roce 1854. Než jsme prošli dvorem, přišli jsme k bráně. Hlasitě zavolal: „Maminko, pojdte se podívat, kdo to k nám přišel.“ Volal tak radostně, jako když přijde nějaký velmi blízký příbuzný nebo syn. Pak Don Bosko zavolal Dominika Savia. Potom jsem také poznal maminku Markétu. Dominik Savio, který byl stejně starý jako já, přišel k Donu Boskovi pár týdnů přede mnou. Velice rychle jsme spřátelili a já jsem ho často vyhledával. Chodil jsem za ním, hrál jsem si s ním, studoval jsem s ním...

Vždycky mi pomáhal, radil mi, jak se mám nebo nemám chovat. Přestal jsem být uličníkem, jakým jsem byl u Porta Palazzo. Byli jsme jako dva bratři. Dominik byl velmi šikovný při hře. Hrál dobře a uměl vyhrávat. Málokdy nevyhrál, když se snažil, povahově byl dost veselý. Byl drobné postavy. Byli jsme stejně staří a já jsem nebyl žádný obr, ale on byl ještě menší než já. V oratoři byli chlapeci, kteří byli větší a mohutnější než my. On však uměl držet hlavu vzhůru, dovedl vždycky uplatnit své výhody. Nikdy se nenechal přemoci. Bylo vzácné, aby s ním někdo jednal špatně. Když se to několikrát stalo, mlčel a pak šel do kostela. Jenom zesmutněl a odešel. Jednou nás dva don

Bosko poslal do Becchi. Byla to nádherná cesta přes kopečky a přes pole. Maminka Markéta tam už byla, odjela dřív (připravovala kuchyň a spaní pro skupinu chlapců, kteří měli přijít na svátek Panny Marie Růžencové). Skákali jsme, radovali jsme se, žertovali. Maminka Markéta nás nechala umýt se v umyvadle. Pak odešla do stáje, podojila krávu a dala nám napít čerstvě podojené mléko. Bylo to strašně dobré, moc dobré... Byl to tenkrát veliký svátek.“

Don Bosko nakonec posílá Dominika domů

V Mondonio, kam se rodina přestěhovává, ho maminka a tatínek obklopili láskou. Dominikova diagnóza byla zápal plic. V tehdejší době to byla smrtelná nemoc. Lékaři však dělali, co mohli, léčili ho, tak jak se které se tehdy léčilo – pouštěli mu žilou. Musel to podstoupit desetkrát. Desetkrát vnikl lékařův skalpel do slabého těla a tekla krev. Dominik doslova vykřvácel. Zemřel náhle 9. března roku 1857. Jaké byly poslední okamžiky jeho života? Je těžké rekonstruovat šeptaná slova, přerušované věty, gesta umírajícího chlapce.

Každý, kdo ho v té době viděl, si připomíná, co na něho udělalo dojem, a při vyprávění vynechává všechno ostatní. Don Alexandro Allora - učitel z Castelnovo, když vypráví o jeho smrti, připomíná, že v posledních okamžicích vzýval jména Ježíš, Josef a Maria. Don Bosko píše, že zemřel se slovy: „Jaké hezké věci vidím.“ Každý však vypráví věci, které slyšel od druhých. Jediným člověkem, který byl přítomný v posledních okamžicích jeho života a který to potom pod přísahou vyprávěl, o tom, co viděl, je paní Anastasia Molino, sousedka jejich rodiny, měla tehdy 17 let. Její svědectví je nejprostší a nejvěrnější: „Viděla jsem Dominika často během posledních dnů jeho života.

V posledních dnech, když se jeho stav zhoršil a jeho matka plakala, jí s odvahou říkal: „Maminko, neplačte, jdu do nebe.“ Říkal, že vidí Pannu Marii a svaté. Byla jsem přítomná v jeho poslední chvíli a vzpomínám si, že zatímco jeden dobrý starý člověk se předmodlival modlitbu, kdy člověk odevzdává duši, upřeně se na něho díval a doprovázel jeho modlitbu srdcem. Byl tam i jeho otec a matka. Klidně dodýchal.“ (SP 344)

Don Bosko napsal a vícekrát vydal životopis Dominika Savia, Pokaždé když četl jeho životopis, nemohl zdržet slzy.

Hlavní události v životě Dominika Savia

- 2. dubna 1842 – Dominik se narodil v San Giovanni di Riva i Chieri. Rodiče Carlo a Brigita Gaiato.
- Listopad 1843 - Rodina Savio se z pracovních důvodů stěhuje do Morialdo. Je to 20 minut cesty od domu, kde bydlel don Bosko.
- 3. listopadu 1848 – Dominik začíná chodit na základní školu a má učitele dona Jana Zucca, kaplana z Morialda.
- 8. dubna 1849 - Dominik přistupuje k prvnímu svatému přijímání v Castelnovo d’Asti spolu s 11- letým Giovanni Cagliero.
- Poslední měsíce roku 1852 – první měsíce 1853 - Dominik se snaží chodit na základní školu v Castelnovu, do školy Dona Alessandra Allora. Slabé zdraví mu v tom brání.
- 1853 - únor - rodina Savio se přestěhuje do Mondonio. Zde chodí Dominik na základní školu od února 1853 do června 1854. Jeho učitelem byl Don Cugliero, spolužák Dona Boska ze semináře.
- 13. února 1853 - Dominik přijímá svátost biřmování v Castelnovo d’Asti od monsignora Moreno, biskupa z Irvea.
- 2. října 1854 - První setkání dona Boska a Dominika Savia v Becchi. Don Bosko ho přijímá mezi studenty oratoře.
- 29. října 1854 - Dominik přichází do oratoře na Valdocco, doprovázen svým tatínkem.
- 8. června 1856 - Dominik spolu s dalšími přáteli zakládá Družinu Neposkvrněné.
- 1. března 1857 - Na radu dona Boska, který byl znepokojený kvůli jeho zhoršujícím se zdraví, se Dominik vrací domů.
- 9. března 1857 – Poté, co mu doktor Cafasso desetkrát pustil žilou, a marně se tak pokoušel snížit horečku, Dominik umírá. Don Bosko oznámil tuto smrt chlapcům v oratoři: „Večer 9. března ubyl jeden anděl na zemi a přibyl jeden v nebi.“
- 4. dubna 1908 začíná oficiální proces blahorečení Dominika Savia.
- 5. března 1950 - Papež Piem XII. Prohlašuje Dominika Savio Blahoslaveným.
- 12. června 1954 - Papež Pius XII. prohlašuje Dominika Savia svatým.

(zpracoval Janko Ihnát, SDB)